

תגליות
ארכיאולוגיה לכל
מיסודו של מכון ישראלי לארכיאולוגיה (ע"ר)

09:30 - ברכות

השקת הספר ירושלים נפלאות העיר העתיקה, ספרו האחרון של אלי שילר
ז"ל בהוצאת אריאל

10:20-09:50 - הנוכחות המצרית בכנען - מבט מתל בית שאן

פרופ' עמיחי מזר, המכון לארכיאולוגיה, האוניברסיטה העברית

על אף שבתנ"ך מצרים תופסת מקום חשוב, המקרא אינו מזכיר את שליטתה של האימפריה המצרית על כנען במשך כ-350 שנה בין המאות ה-15 ל-12 לפני הספירה. לקראת סופה של תקופה זו מופיע לראשונה השם "ישראל" בכתובת מצרית (אסטלת מרנפתח), אך הקשר בין פרשת יציאת מצרים וכיבוש הארץ, כפי הם מתוארים במקרא, לבין המציאות ההיסטורית של השלטון האימפריאלי המצרי בארץ ישראל נותר עלום. בהרצאה יוצג מערך השלטון המצרי בכנען כפי שהוא ידוע לנו מתעודות מצריות ומן הממצא הארכיאולוגי. ההרצאה תתמקד בתגליות מתל בית שאן שבו התגלה אחד ממרכזי השלטון הבודדים שהמצרים הקימו בכנען.

10:50-10:50 - היכן נלחם רעמסס השלישי בפלשתים?

פרופ' דנאל קאהן, החוג לתולדות עם ישראל ולמקרא, אוניברסיטת חיפה

מלחמתו של המלך המצרי רעמסס השלישי כנגד "גויי הים" במאה ה-12 לפסה"נ הונצחה בכתובות ובתבליטים במקדש הקבורה של המלך במדינת האבו שבמצרים העליונה. המצרים מציינים את השם "פלשת" בין הקבוצות שכללו את "גויי הים", וחוקרים שונים הציעו שמדובר בפלשתים המוזכרים בתנ"ך וששרידיהם התגלו במישור החוף הדרומי של ארץ ישראל. בהרצאה נדון במיקום האפשרי של הקרב בין רעמסס השלישי והפלשתים, ונעסוק גם בשאלת קיומה של ממלכת פלשת מצפון לארץ ישראל.

10:50 - הפסקה

12:00-11:30 - פרעוני המקרא (ואף מילה על רעמסס)

ד"ר שירלי בן דור-אבין, החוג למורשת התרבות החומרית, אוניברסיטת חיפה

שמה של מצרים מופיע במקרא למעלה מ-700 פעמים והמלך המצרי, בתוארו "פרעה", נזכר במקרא כ-250 פעמים. עם זאת, רק קומץ מלכים מצריים מוזכרים בתנ"ך בשמם המלא, כולם ללא יוצא מן הכלל מן האלף הראשון לפני הספירה. מלכים אלו מוזכרים מהתיעוד המצרי ולעיתים אף שמם מופיע בממצא הארכיאולוגי בדרום הלבנט. מעורבותם של מלכים אלו בענייני החוץ של מצרים וקשריהם עם ממלכות ישראל ויהודה עולים בצורה חלקית בלבד מהמקורות ההיסטוריים והארכיאולוגיים. המקור המקראי מוסיף נדבך נוסף לשחזור ההיסטורי וחושף עוד טפח על המחבר המקראי, זמנו ומטרתו.

12:30-12:00 - יהוה, האל העברי, במצרים של הממלכה החדשה?

ד"ר רחלי שלומי-חן, החוג למדע הדתות והחוג לארכיאולוגיה, האוניברסיטה

העברית

ההרצאה תעסוק במשמעות שהמצרים ייחסו לשם YHWA/YHA/YH, המופיע ברשימות טופונימיות על קירות מקדשים מתקופת הממלכה החדשה (1550-1069 לפנה"ס), ובשם תיאופורי של בעלים של פפירוס ספר המתים מאותה תקופה. השם YHWA/YHA/YH ייבחן כנגד שמות וייצוגים של אלים כנעניים המופיעים בתעודות מצריות ובאמנות המצרית מתקופת הממלכה החדשה.

13:00-12:30 - האם סיפור יציאת מצרים הוא סיפור היסטורי?

פרופ' ישראל קנהל, האוניברסיטה העברית ומכון הרטמן

שאלת התוקף ההיסטורי של סיפור יציאת מצרים ושל דמותו של משה שנויה במחלוקת בקרב החוקרים. בהרצאה יוצג פתרון מקורי לשאלות הללו, פתרון המבוסס על המקרא ועל מקורות מצריים מראשית תקופת הברזל ומן התקופה ההלניסטית.

מחיר: 80 ₪ ברישום מוקדם עד ל 11.1.24,

אחרי מועד זה מחיר הכרטיס 90 ₪

פרטים והרשמה באתר תגליות www.israeliarchaeology.org

מצרים העתיקה והתנ"ך

הכנס השנתי של
תגליות במוזיאון תל
אביב לאמנות

19 בינואר 2024

אודיטוריום אסיא (מרחב מוגן,
באגף החדש),
רחוב שאול המלך 27, תל אביב

